

America and China competition in the Asia-Pacific geopolitical region

Amir Roshan Corresponding Author, Assistant Professor of Political Science, Faculty of Law and Political Science, Yazd University, Yazd, Iran. Roshan@yazd.ac.ir

Mohsen Jamshidi PhD in Political Science, Political Researcher and Lecturer in the Department of Political Science and International Relations, Payam Noor University, Tehran, Iran. Email: mosenmd16@yahoo.com

Article Info

Article Type:
Reserch Article

Date received:
2025/05/05

Date approved:
2026/ 12/18

ABSTRACT

One of the important issues in the field of strategic studies is the US-China competition in the Asia-Pacific regional environment. The question is, what is the US strategy to prevent China from rising and becoming a hegemonic challenger in the international environment? It seems that the United States, by adopting a new hegemonic strategy and an offshore balance strategy and influence in the Asia-Pacific regional environment, is trying to pressure and prevent China from gaining power. The findings of the research, with a descriptive-analytical approach and a qualitative method, indicate that the hegemonic power is trying to create restrictions for emerging actors in order to prevent the emergence of a new hegemon through geopolitical territorialization. Basically, the Asia-Pacific geopolitical space has geopolitical, strategic and geoeconomic importance for China, and in fact, this region also acts as China's Achilles heel. The US grand strategy in the Asia-Pacific regional environment has been better planned by adopting an offshore balance strategy through components such as alliance and balancing, QUAD, ECOS and global reconstruction. In contrast, China's strategy to advance its policy and goals is to influence regions and find a new environment through the Belt and Road Initiative and the New Silk Road

Cite this Article: Raoshan,A and Jamshidi,M . (2026). America and China competition in the Asia-Pacific geopolitical region. *International Relations Researches*, 15(4), 63-80. doi: 10.22034/irr.2025.568256.2815

© Author(s)

Publisher: Iranian Association of International Studies

DOI: 10.22034/irr.2025.568256.2815

Introduction

One of the most important and fundamental issues that has attracted the attention of all analysts of the international system from the perspective of strategic and tactical studies is the competition between the United States and China in the Asia-Pacific regional environment. The issue is what is the US strategy to prevent China from rising and becoming a hegemonic challenger in the international environment? (Problem statement). The research question is what is the US strategy to prevent China from rising and becoming a hegemonic challenger in the international environment? In response to the research question, this hypothesis is proposed that it seems that the United States of America, by adopting a new hegemonic strategy and with a strategy of offshore balance and influence in the Asia-Pacific regional environment, is trying to pressure and prevent China from becoming hegemonic through specific patterns. In contrast, China is also trying to expand its influence in the regions with soft tools with a peaceful approach (question and hypothesis). The purpose of this research is to interpret the adoption of the US strategy to confront China's rise in the international environment (objective). The importance and necessity of the present research is also so that theorists of the international system can better understand the strategy of the United States as a hegemon, better interpret and analyze China's efforts in this field, and draw up a comprehensive and well-written plan for the future (importance and necessity).

Methodology

The present research is of an applied type, with a qualitative-interpretative method and a descriptive-analytical approach. The collection of materials and data was also done by taking notes from first-class domestic and foreign sources and in a library manner. This article, with a realistic approach and focusing on the realistic principles of foreign policy, attempts to explain the issue of China-US competition in the Pacific region with a qualitative method. On this basis, the issue of China-US competition is initially addressed and the concept of offshore balance is used to explain the issues in this area, and then attempts to explain the existing realities based on it.

Theoretical Framework

Two international relations scholars in the United States (Stephen Walt and John Mearsheimer) published an article in the prestigious magazine *Foreign Affairs* in July 2016 in order to introduce an alternative model for US foreign policy in the coming years. From their point of view, the most effective strategy for US foreign policy in the coming years is to adopt a “distance balancing strategy”. The two do not consider the distance balancing policy to mean the isolation of the United States, but rather believe that the main goal of this strategy is to prevent another power from becoming hegemonic in different regions of the world, especially in the Eurasian region. They emphasize that the United States must ensure that no one player gains

a dominant role over the others in regions such as Europe, the Persian Gulf, and Northeast Asia by balancing them. The two believe that the most important and direct competitor of the United States in the world is China. In the distant balance strategy, the great power should not leave the game to its main rivals in the three strategic regions (Europe, East Asia, and the Middle East). Proxy activism, delegation of responsibility, coalition building, combined strategy of hard (in selective cases) and soft power, hidden leadership, and limited responsibility are considered as tactics included in the distant balance strategy.

Discussion

The United States as a global hegemon and China as an emerging power in the Asia-Pacific region have interests and goals. The Asia-Pacific region has capabilities that lead to competition between these two global powers in this region. From the United States' perspective, Beijing seeks regional hegemony in the short term and ultimately global hegemony. This could potentially threaten America's position in the region and the world; therefore, the Indo-Pacific region, as the most dynamic region on earth, will be the main driver of America's future security and prosperity. However, China's strategy for the Asia-Pacific geopolitical region is based on a China-centric model that includes expanding its power, strengthening regional integration and dependence on it, and leading the region. The findings of the present study show that Asia-Pacific is the center of concentration of capital and technology and has the most dynamic and highest-growth economy in the world. Therefore, according to the geostrategic patterns, America, as a hegemon in the global geopolitical system, is afraid of the emergence of another hegemonic power (China) in the environment and is trying to limit this advance through geopolitical territorialization. The Asia-Pacific geopolitical space is of geopolitical, geostrategic and geoeconomic importance for China, and in fact, this region acts as China's Achilles heel. Therefore, America's strategic macro trends in the Asia-Pacific regional environment have been planned by adopting an offshore balance strategy through components such as alliance and balancing, Quad, ECOS and B3W better global reconstruction. In contrast, China's reaction to advance its strategy is, in short, a rise to become hegemonic and open up the environment through the Belt and Road Initiative and the New Silk Road.

Conclusion

The relationship between the two countries of China and the United States of America, due to its importance, scope, and complexity, has been in a range of strategic cooperation and competition and has always tended to one of these two sides of the spectrum. After the collapse of the bipolar system and the end of the Cold War, it was the United States that saw itself as the leader of the distribution of power in the international environment, but in the new millennium and especially in the last decade, the foundations of the hegemony of the United States in the international system have been shaken and emerging powers have emerged in the system, the most important of which is China. The results of this research data

confirm that the United States is trying to limit China's influence in the Asia-Pacific and challenge that country in that region. China is also trying to enter various vital areas of the United States and its allies with a different strategy in order to break the chain of encirclement of the United States and its allies around it.

Keywords: Hegemony, Competition, Pacific, Geopolitics, Balance of Power

رقابت آمریکا و چین در منطقه ژئوپلیتیکی آسیا - پاسیفیک

امیر روشن، نویسنده مسئول، استادیار علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. Roshan@yazd.ac.ir
محسن جمشیدی، دکتری علوم سیاسی، پژوهشگر سیاسی و مدرس گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
mosenmd16@yahoo.com

چکیده	درباره مقاله
<p>یکی از مسائلی مهم در حوزه مطالعات راهبردی، رقابت آمریکا و چین در محیط منطقه‌ای آسیا-پاسیفیک است. مسئله این است که راهبرد آمریکا به‌منظور ممانعت از خیزش چین و تبدیل شدن به چالشگر هژمون در محیط بین‌الملل چیست؟ به نظر می‌رسد که آمریکا با اتخاذ راهبرد هژمون‌گرایی نوین و با راهبرد موازنه فراساحلی و نفوذ در محیط منطقه‌ای آسیا-پاسیفیک، درصدد فشار و جلوگیری از قدرت‌یابی چین می‌باشد. یافته‌های پژوهش با رویکرد توصیفی-تحلیلی و روش کیفی بیانگر این است که قدرت هژمون به‌منظور ممانعت از ظهور هژمون نوین با قلمروسازی ژئوپلیتیکی سعی در ایجاد محدودیت برای بازیگران نوظهور می‌باشد. اساساً فضای ژئوپلیتیکی آسیا-پاسیفیک برای چین اهمیت ژئوپلیتیکی، استراتژیکی و ژئواکونومیکی داشته و درواقع این منطقه به‌مثابه پاشنه آشیل چین نیز عمل می‌کند. راهبرد کلان آمریکا در محیط ائتلاف و موازنه‌سازی، کوآد، اکوس و بازسازی جهانی بهتر طرح‌ریزی شده است. در مقابل راهبرد چین برای پیشبرد سیاست و اهداف خود نفوذ در مناطق و یافتن محیطی از طریق ابتکار کمربند-جاده و راه ابریشم نوین می‌باشد.</p>	<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>کلیدواژه‌ها: هژمون‌گرایی، رقابت، پاسیفیک، ژئوپلیتیک، موازنه</p> <p>تاریخچه مقاله تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۲/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۲۷</p>

استناد به این مقاله: روشن، امیر و جمشیدی، محسن. (۱۴۰۴). رقابت آمریکا و چین در منطقه ژئوپلیتیکی آسیا - پاسیفیک. پژوهش‌های روابط بین‌الملل، ۱۵(۴)، ۶۳-۸۰. doi: 10.22034/irr.2025.568256.2815

© نویسنده(گان)

ناشر: انجمن ایرانی روابط بین‌الملل

از زمان پیدایش سیستم بین‌الملل ابرقدرت‌های جهانی همچون ایالات متحده آمریکا در عرصه سیاست خارجی همیشه سعی نموده‌اند با توجه به مقدرات داخلی و محدودیت‌ها محیطی ضمن حفظ برتری قدرت خود در محیط سیستمی، روابط خود را با بازیگران بین‌المللی و متحدان سنتی خود حفظ و ساماندهی نمایند. این راهبرد گاهی یک‌جانبه و مبتنی بر منطق بازدارندگی در محیط بین‌الملل بوده و گاهی نیز با رویکردهای متفاوت و مطابق با اندیشه‌های لیبرالیستی در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی در جهت تأمین منافع و حفظ برتری هژمون صورت گرفته است. اصولاً راهبرد سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا در سطح کلان با توجه به پایبندی به اصول، اهداف، کنش‌های جمعی و تعهد به ارزش‌ها بر نهاد گرایی لیبرال و وابستگی متقابل استوار است. منطق سیاست خارجی این کشور در مناطق مختلف سیستم بین‌الملل تغییر کرده و بر متغیرهای قدرت جهانی، حوزه‌های منطقه‌ای و برون‌سپاری گشته است. رقابت هژمونیک ایالات متحده آمریکا و چین در سیستم بین‌الملل که از مدت‌ها قبل آغاز شده بود، از دهه دوم هزاره جدید شکل جدی‌تری به خود گرفته است. روابط میان دو کشور به دلیل اهمیت، گستردگی و پیچیدگی آن در طیفی از همکاری و رقابت راهبردی بوده و همواره به یکی از این دو سر طیف گرایش داشته است. بعد از فروپاشی نظام دوقطبی و پایان جنگ سرد، این ایالات متحده بود که خود را سردمدار توزیع قدرت در محیط بین‌الملل می‌دید، اما در هزاره جدید و بخصوص یک دهه اخیر (۲۰۱۵-۲۰۲۵) بنیان‌های هژمونی و تک‌صدایی ایالات متحده در سیستم بین‌الملل به لرزه افتاده و قدرت‌های نوظهوری در عرصه‌ی سیستم سر برآورده‌اند که مهم‌ترین آن‌ها کشور چین است. پس از پایان یک دهه خوش‌بینی بعد از فروپاشی بلوک شرق و مقابله با تروریسم، این بار و از آغاز دهه دوم هزاره جدید، دولت‌مردان آمریکایی مقابله با خیزش چین و قدرت‌یابی این کشور را در دستور کار خود قرار داده‌اند. ایالات متحده آمریکا در دوران اوباما، گرایش به سمت شرق آسیا و پاسیفیک را به‌منظور مقابله با چین شروع کرده و این گرایش و چرخش تاکتونی و به شیوه‌های مختلف ادامه داشته و خواهد داشت. در راهبرد نوین ایالات متحده و در جدیدترین سطح مرتبط با موازنه گرایی ایالات متحده در آسیا - پاسیفیک در ۲۶ ژانویه ۲۰۲۲ قانون رقابت با چین در سال ۲۰۲۲ رونمایی شده است، قانونی که بر ارزیابی روابط و نفوذ چین در سرتاسر جهان متمرکز است. ارائه این قانون و حمایت اکثر نمایندگان سنا یعنی دو حزب قدرتمند آمریکا نشان از یک توافق دوحزبی داخلی برای مقابله با چین است. از آنجاکه چین امروزه خود را به‌عنوان ابرقدرتی نوظهور معرفی کرده و به رقابت با آمریکا برخاسته است، رقابت

میان دو کشور وارد مرحله نوینی شده است که در نقاط مختلف جهان وجود دارد. سؤال پژوهش این است که راهبرد آمریکا به‌منظور ممانعت از خیزش چین و تبدیل شدن به چالشگر هژمون در محیط بین‌الملل چگونه است؟ در پاسخ به سؤال پژوهش این فرضیه طرح می‌شود که به نظر می‌رسد ایالات متحده آمریکا با اتخاذ راهبرد هژمون‌گرایی نوین و با راهبرد موازنه فراساحلی و نفوذ در محیط منطقه‌ای آسیا - پاسیفیک، از طریق الگو واره های مشخص درصدد فشار و مانع از هژمون شدن چین می‌باشد. در مقابل چین نیز با رویکرد مسالمت‌آمیز سعی در گسترش نفوذ خود در مناطق با ابزارهای نرم می‌باشد.

۱. بنیان نظری و ادبیات پژوهش

اصولاً موازنه فراساحلی به عنوان یک راهبرد خاص در ذیل مبانی نظری موازنه قوا طرح می‌شود و به رویکردی اشاره دارد که یک قدرت بزرگ (معمولاً یک قدرت ساحلی یا قدرت مسلط جهانی) برای جلوگیری از ظهور یک قدرت هژمونیک در یک منطقه حیاتی، به جای دخالت مستقیم، به حمایت از قدرت‌های محلی یا رقیب در آن منطقه می‌پردازد. بنابراین موازنه فراساحلی ریشه در پارادایم رئالیسم دارد. این راهبرد سعی در به حداقل رساندن دخالت نظامی مستقیم و کاهش هزینه‌های رقابت دارد (Mearsheimer & Walt, 2016). در حوزه رقابت ژئوپلیتیکی بازیگران در مناطق مختلف ادبیاتی به رشته تحریر درآمده است در اینجا با توجه به ضرورت پژوهش به تعدادی از آن‌ها اشاره می‌گردد.

فرجی (۱۴۰۳)، در مقاله‌ای با عنوان موضوعی «پیچیدگی و نظم مناطق؛ گذارنظمی مناطق در سیستم پیچیده بین‌الملل» معتقد است که امنیت در سیستم بین‌الملل در طول دوران جنگ سرد بین بازیگران از طریق توزیع و توازن سلاح‌های کشتارجمعی و دو ابرقدرت (امریکا و شوروی) تأمین و توزیع می‌شد. قدرت و حاکمیت سایر بازیگران در این دوران نیز درازای حمایت از یک‌قطب قدرت (در نظام دوقطبی دوران جنگ سرد) در برابر تجاوز احتمالی قطب دیگر تأمین و توزیع می‌گردید؛ اما امروزه محیط و بستر سیستم بین‌الملل کاملاً پیچیده و متفاوت از دوران جنگ سرد است. اکرمی و محمدی رضانی (۱۴۰۳)، در مقاله‌ای با عنوان موضوعی «بررسی رقابت راهبردی آمریکا و چین؛ مطالعه موردی: منطقه غرب آسیا» معتقدند که روابط میان آمریکا و چین با توجه به اهمیت و پیچیدگی و جایگاه دو کشور در سیستم بین‌الملل همواره با همکاری و رقابت راهبردی همراه بوده است؛ بنابراین اهمیت و نفوذ چین در منطقه‌ی غرب آسیا، ایالات متحده را بر آن ساخت تا در راهبرد خود برای محیط منطقه‌ای غرب آسیا تجدیدنظر کند. رئیسی نژاد و نعمت پور (۱۴۰۳)، در مقاله‌ای با عنوان موضوعی «اژدها در صحرا: رقابت آمریکا و

چین در کشورهای عربی خاورمیانه» معتقدند که سیاست چین در مقابل آمریکا راه ابریشم نوین یا راهبرد کمربند و جاده است. در این راستا چین برای خلاصی از راهبرد ایالات متحده در آسیا و محاصره شدن درصدد یافتن بازارهای جدید و رفتن به سمت وسوی عمق راهبردک آمریکا از طریق جاده ابریشم است. قادری حاجت و احمدی دوازده‌امامی (۱۴۰۳)، در مقاله‌ای با عنوان «بنیان‌های ژئوپلیتیکی رقابت آمریکا و چین در آسیا - پاسیفیک» معتقدند که کشور چین با اصلاحاتی که در زمینه ی اقتصادی و نظامی خود انجام داد، با افزایش قدرت نسبی به یکی از قدرتهای بزرگ جهانی با وزن ژئوپلیتیکی بالا تبدیل شد. در این راستا کشور چین با برنامه‌ریزی مدون درصدد تغییر وضع موجود در سیستم جهانی برآمد و منافع خود را در جهت تبدیل شدن به هژمون برآمد. رقابت دو کشور آمریکا و چین یادآور دوران جنگ سرد و رقابت دو قدرت ان زمان (آمریکا و شوروی) در محیط بین‌الملل می‌باشد.

قلخان‌باز و همکاران (۱۴۰۲)، در مقاله‌ای با عنوان موضوعی «رقابت راهبردک آمریکا و چین و تأثیر آن بر سیاست هندو - پاسیفیک ایالات متحده؛ درس آموخته‌های راهبردی جمهوری اسلامی ایران» معتقدند که رقابت دو قدرت بزرگ جهانی یعنی چین و ایالات متحده آمریکا در طول دهه‌ی گذشته شکل بنیادین و جدی به خود گرفته است. این رقابت دو کشور در محیط بین‌الملل باعث چرخش و بازخوانی راهبرد سیاست خارجی ایالات متحده در رابطه با چین و ورود به منطقه‌ی پاسیفیک برای مهار این قدرت جهانی شده است. آی وی وانگ (۲۰۱۶)، در کتاب خود با عنوان موضوعی «کمربند و جاده: چین در برآمدنش چه چیزی را به جهان پیشنهاد می‌دهد» معتقدند که پیشنهاد و طرح یک کمربند - یک جاده دربردارنده منطبق ذاتی باز بودن وسعت دید و آینده‌نگری چین است که نشان‌دهنده روند گریزناپذیر بقای تمدن انسانی، نمایانگر پیش‌نیازهای جهانی‌سازی شمولی و بازتاب‌دهنده چرخش بنیادین چین از کشوری مشارکت‌کننده به کشوری پیش برنده پروژه جهانی‌سازی است (Wang, 2016).

تام میلر (۲۰۱۹)، در کتاب خود تحت عنوان «رویای آسیایی چین: ساخت امپراتوری در طول راه ابریشم نوین» معتقدند که پیامدهای برآمدن راه ابریشم نوین در آسیا، گامی مؤثر برای دستیابی به هژمونی منطقه‌ای چین در این منطقه است. ایشان معتقدند که این طرح که حتی وسیع‌تر و بزرگ‌تر از طرح مارشال می‌باشد، در راستای توسعه جهانی‌شدن با الگوی چینی است که قصد دارد نظم اقتصادی جهان را از نو صورت‌بندی کرده و کشورها را در مدار اقتصاد چین قرار دهد (Miller, 2019). جاناتان هیلمن (۲۰۲۰)، در کتاب خود تحت عنوان موضوعی «راه نوین امپراطور: چین و پروژه برای سده» معتقدند که شی جی پنگ بر روند شکل‌گیری پروژه جاده طلبانه ژئواکونومیک کمربند - جاده تأکید ویژه و اساسی

دارد. ایشان معتقدند پکن این پروژه را تنها اقتصادی و برای ارتقای توسعه جهانی معرفی کرده، اما ایشان این پروژه را مسیری از پیش طراحی شده برای برتری و هژمونی جهانی می‌بیند (Hillman, 2020). با بررسی ادبیات موجود در زمینه موضوع درمی‌یابیم که این پژوهش‌ها به عواملی همچون پیچیدگی بستر و محیط بین‌الملل نسبت به گذشته، رقابت آمریکا و چین در محیط منطقه‌ای غرب آسیا، ابتکار کمربند - جاده چین، رقابت آمریکا و چین در کشورهای عربی خلیج فارس، رقابت در محیط منطقه‌ای آسیا - پاسیفیک اشاره شده است. اما ادبیاتی که به مسئله رقابت آمریکا و چین در منطقه ژئوپلیتیکی آسیا- پاسیفیک با تمرکز بر اقدامات هژمون بر ممانعت از قدرت‌یابی بازیگر نوظهور باشد بسیار محدود می‌باشد بر این مبنا پژوهش سعی در تبیین این مسئله دارد.

۲. روش پژوهش

پژوهش با رویکرد رئالیستی و تمرکز بر اصول رئالیستی سیاست خارجی با روش کیفی سعی در تبیین مسئله رقابت چین و آمریکا در منطقه پاسیفیک دارد. بر این مبنا در ابتدا به مسئله رقابت چین و آمریکا پرداخته شده و از مفهوم موازنه فراساحلی برای تبیین مسائل در این حوزه استفاده گردیده و در ادامه سعی در تبیین واقعیت‌های موجود بر اساس آن دارد.

۳. هژمون‌گرایی نوین و موازنه از راه دور (موازنه فراساحلی)

دو تن از اندیشمندان روابط بین‌الملل در ایالات متحده آمریکا (استفان والت و جان میرشایمر) در جولای ۲۰۱۶ مقاله‌ای در مجله معتبر فارین افریز در راستای معرفی مدل جایگزین برای سیاست خارجی ایالات متحده در سال‌های پیش روی به چاپ رساندند. از دیدگاه آن‌ها کارآمدترین راهبرد برای سیاست خارجی آمریکا در سال‌های آینده اتخاذ «راهبرد موازنه از راه دور» است. این دو سیاست موازنه از راه دور را به معنای انزوای آمریکا نمی‌پندارند، بلکه معتقدند هدف اصلی این راهبرد جلوگیری از هژمون شدن یک قدرت دیگر در مناطق مختلف جهان و مخصوصاً در منطقه اوراسیا است. آن‌ها تأکید دارند آمریکا باید با انجام موازنه میان بازیگران مختلف اطمینان حاصل نماید که در مناطقی چون اروپا، خلیج فارس و شمال شرق آسیا هیچ بازیگری نقش دست برتر را نسبت به سایرین نخواهد یافت. این دو اعتقاد دارند که مهم‌ترین و اصلی‌ترین رقیب ایالات متحده آمریکا در جهان، کشور چین است. در راهبرد موازنه از راه دور قدرت بزرگ نباید بازی را به رقبای اصلی در مناطق استراتژیک سه‌گانه (اروپا، آسیای شرقی و خاورمیانه) واگذار کند. کنشگری نیابتی، احاله مسئولیت، ائتلاف‌سازی، راهبرد تلفیقی از

قدرت سخت (در موارد گزینشی) و نرم، رهبری پنهان و مسئولیت محدود، به عنوان تاکتیک‌های مندرج در راهبرد موازنه از راه دور محسوب می‌شود. تغییر در شکل‌بندی موازنه‌های منطقه‌ای یا کوشش برای حفظ آن از سوی هژمون یا بازیگران بزرگ و قدرتمند نیازمند نوعی سازوکار کنش ائتلافی مبتنی بر قدرت هوشمند است که یا مستقیماً توسط بازیگر قدرتمند صورت می‌گیرد یا اینکه توسط سایر بازیگران متحد و از طریق ائتلاف انجام می‌شود. از دید مرشایمر بهره‌گیری از کنش گری نیابتی و استفاده از ظرفیت متحدان در مناطق مختلف با تأکید بر راهبرد احاله مسئولیت به دیگری و موازنه سازی می‌تواند همان نقش حفاظت از منافع هژمون را بدون مداخله مستقیم و فرسایش قدرت برآورده سازد (72):

(Mearsheimer and Walt, 2016).

۳-۱. مؤلفه‌های راهبردی هژمون گرایی نوین و موازنه از راه دور (فراساحلی)

الف) چندجانبه گرایی راهبردی: برخلاف راهبرد هژمونی لیبرال که چندقطبی بودن نظام بین‌الملل را منتج به بی‌ثباتی می‌دانست، راهبرد هژمون گرایی نوین تلاش برای حفظ هژمونی ایالات متحده با تأکید بر کنش‌های یک‌جانبه را ذاتاً ناکام و شکست‌خورده می‌داند که نه تنها به تثبیت برتری این کشور موجب نمی‌شود، بلکه سایر کشورها را به همکاری جهت مقابله با دولت هژمون وامی‌دارد و کاهش قدرت نسبی آن کشور را در پی خواهد داشت. در تحلیل هزینه - فایده از آنجا که آمریکا در جهان چندقطبی کنونی توان جلوگیری از ظهور قدرت‌های نوظهور بزرگ درون حوزه نفوذ یا خارج از آن را ندارد. چندجانبه گرایی بیشتر می‌تواند منافع هژمون را در مناطق جغرافیایی تأمین کند (Gaohari moghadam and Hazrati razlleghi, 2022:133).

ب) موازنه سازی منطقه‌ای: راهبرد موازنه از راه دور در هژمون گرایی نوین مبتنی بر احاله مسئولیت، تقسیم هزینه‌های جنگ با متحدان منطقه‌ای و تقدم موازنه سازی درونی بر موازنه سازی بیرونی است (Deng et al., 2022). لذا در این روش دولت هژمون داوطلبانه و کاملاً ارادی از مدیریت مناسبات امنیتی در مناطق کلیدی کنار می‌رود، وظیفه حفظ موازنه قوای منطقه‌ای را به دیگران می‌سپارد، هزینه‌های اعمال قدرت و حفظ امنیت را میان شرکای منطقه‌ای را خود توزیع می‌کند و با ایجاد ثبات، مانع از بسط هژمونی قدرت‌های منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای بران ناحیه جغرافیایی می‌شود (73): Mearsheimer and Walt, 2016).

پ) **دامنه محدود تعریف منافع ملی:** برخلاف راهبرد هژمونی لیبرال (تک‌قطبی) که حفاظت از ارزش‌های لیبرال در محیط بین‌الملل را منافع امریکا معرفی می‌کرد، موازنه از راه دور تنها تمامیت سرزمینی امریکا و جلوگیری از ظهور هژمون تجدیدنظرطلب در اروپا، شرق آسیا و خلیج فارس را محدوده منافع این کشور برمی‌شمارد. راهبرد موازنه از راه دور میان (منافع حیاتی) و (منافع حاشیه‌ای) این کشور در مناطق جغرافیایی تمایز قائل شده، مداخله مستقیم را مشروط به تهدید منافع حیاتی خود توسط دولت تجدیدنظرطلب منطقه‌ای می‌داند و تا زمانی که منافع حیاتی امریکا به خطر نیفتد، حضور فراساحلی خود را به حضور و مداخله ساحلی تبدیل نمی‌کند (Gaohari moghadam and Hazrati, 2022: 134).

ت) **تثبیت نظم نهادی و قانونی:** هژمون، نهادهای بین‌المللی (مانند سازمان ملل، بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول، سازمان تجارت جهانی) را ایجاد یا تقویت می‌کند تا قوانین بازی را به نفع خود تعریف کند. این امر باعث می‌شود که منافع هژمون در قالب قوانین جهانی پذیرفته شده و به‌طور خودکار پیاده‌سازی شوند.

ث) **تقدم ابزارهای غیرنظامی بر جنگ:** راهبرد موازنه از راه دور توسل به راهکار نظامی را رد کرده و آن را تنها زمانی مجاز می‌داند که منافع و خاک این کشور به‌صورت مستقیم تهدید شود. این راهبرد به دو علت از کاربست وسیع ابزار نظامی پرهیز می‌کند: نخست ماهیت پیچیده تهدیدات نوین جهانی و عدم امکان حل مؤثر آن‌ها از طریق پاسخ سخت و دوم ابهام در نتیجه بخشی و کارآمدی اقدام نظامی با توجه به پیامدهای آن و محدودیت‌های قدرت کشور دارد (Brands, 2015).

ج) **پرهیز از مداخله مستقیم در ترتیبات امنیت محیطی - منطقه‌ای:** ابرقدرت فرا منطقه‌ای در چارچوب موازنه از راه دور به‌جای تشکیل ائتلاف‌های نظامی علیه رقبای خود در آن منطقه‌ی پیشبرد راهبردهای مداخله جویانه نظیر ملت‌سازی یا تغییر چهره منطقه، ترتیب مناسبات ژئوپلیتیک را به دولت‌های محلی واگذار کرده و از مرکز میدان خارج شده، دولت‌های محلی را به تأسیس نهاد همگرایی منطقه‌ای وادار و به‌عنوان ناظر بیرونی نظارت می‌کند (Gaohari moghadam and Hazrati razlleghi, 2022: 134).

چ) **استقرار نظامی و حضور لجستیکی:** حفظ یک پایگاه نظامی یا حضور مداوم در یک منطقه حساس فراساحلی؛ اهمیت این حضور مستلزم ایجاد شبکه‌های لجستیکی و تأمین منابع در خارج از مرزهای اصلی کشور است (Zwolensky, 2010).

خ) **هژمونی با حداقل هزینه:** راهبرد موازنه از راه دور نه تنها متضمن کنار کشیدن هژمون از بطن قدرت جهانی نیست، بلکه از ورود به جنگ‌های پرهزینه خودداری، منابع موجود را در راستای تحقق منافع ملی صرف و به تقویت هژمونی ابرقدرت کمک می‌کند (Caverley, 2007) دولت هژمون با تفکیک جنگ‌های ضروری از اختیاری تنها به جنگ‌های تحمیلی ورود می‌کند (Gaohari moghadam and Hazrati razleghi, 2022: 133).

ه) **مداخله به‌عنوان منجی نه اشغالگر:** در راهبرد موازنه از راه دور، دولت هژمون در شرایط تهدید توازن قوا، به نفع متحدان منطقه‌ای خویش مداخله کرده و پس از حصول اطمینان از ثبات منطقه‌ای، کنش‌گری خود در آن ناحیه جغرافیایی را دوباره به حداقل می‌رساند؛ بنابراین کنش‌های هژمون در اذهان ملل منطقه نه به‌مثابه اشغال‌گر خارجی، بلکه مدافع و منجی دولت‌های منطقه در برابر کشور تجدیدنظرطلب مفصل‌بندی می‌شود. لذا در این راهبرد هژمون در قامت پایان دهنده جنگ و نه آغازگر آن و باهدف اعاده نظم امنیتی منطقه‌ای، اقدام به مداخله محدود نظامی می‌کند (Mearsheimer and Walt, 2016: 75).

۴. تاریخچه روابط ایالات متحده آمریکا و چین، از همکاری تا رقابت استراتژیک

از سال ۱۹۷۹ میلادی که روابط رسمی جمهوری خلق چین و ایالات متحده آمریکا آغاز شد تا زمانی که این دو کشور به رقیب استراتژیک یکدیگر تبدیل شدند، رویدادها و روندهای متنوعی رخ داده که مرور آن به فهم زمینه‌های شکل‌گیری رقابت استراتژیک کمک می‌کند. ابتدا در دهه ۱۹۸۰ میلادی علی‌رغم اختلافات ایدئولوژیک، آمریکا و چین در مقابله بانفوذ شوروی به الگویی برای همکاری راهبردی رسیده بودند (Dongxiao et al., 2021). بر اساس گزارش ارزیابی دفاعی چهارساله ایالات متحده در سال ۲۰۰۶ میلادی با آنکه آمریکا درگیر جنگ‌های به‌اصطلاح ضد تروریستی و مقابله با تسلیحات کشتار جمعی در عراق و افغانستان بود، پنتاگون هشدار داد که در میان چالش‌های بین‌المللی، ظهور قدرت‌های بزرگ از جمله هند، روسیه و چین می‌تواند نقش اساسی در محیط امنیتی سیستم بین‌الملل در قرن جدید داشته باشند. در این گزارش راهبردی ارزیابی وزارت دفاع آمریکا نسبت به هند و روسیه مثبت است ولی در بخش مربوط به چین گفته می‌شود که: از میان قدرت‌های بزرگ و در حال ظهور، چین دارای بیشترین پتانسیل برای رقابت نظامی با ایالات متحده و فناوری‌های مخرب نظامی است که می‌تواند در طول زمان مزایای نظامی سنتی ایالات متحده را به چالش بکشد. در سند راهبردی امنیت ملی ۲۰۲۲ آمریکا واژه

رقابت ۴۴ بار تکرار شده و در نگاه امنیتی آمریکا، عصر پسا جنگ سردی با عصر رقابت جایگزین شده است. آمریکا در حال حاضر خود را در رقابت با قدرت‌های بزرگ می‌بیند که راهبرد مواجهه با آن شامل تقویت همکاری‌ها و شراکت‌ها در عصر رقابت ژئوپلیتیکی شدت یافته و به‌منظور مواجهه با چالش‌های مشترک می‌باشد. چالش‌های مشترک می‌توانند از جنس چالش‌های فراملی شامل تغییر اقلیم، پاندمی‌ها و دفاع زیستی، ناامنی غذایی، کنترل تسلیحات، عدم اشاعه و تروریسم باشند. در این راستا آمریکا دو مسیر را در پیش گرفته که یکی عبارت از همکاری آمریکا «با همه کشورها و نهادها» و دیگری شامل «تعمیق روابط با کشورهای همفکر» می‌باشد؛ بنابراین چالش‌های فراملی دریچه همکاری میان آمریکا با قدرت‌های بزرگ تلقی می‌شوند (9: Akrami and Mohamadi ramezani, 2024) و از آنجایی که قدرت‌های نوظهور در مناطق نقش‌آفرینی می‌کنند، آمریکا سعی در ممانعت از گسترش نفوذ آن‌ها در مناطق دارد. بر این مبنا رقابت بین آمریکا و چین در منطقه حائز اهمیت آسیا- پاسیفیک قابلیت تبیین دارد.

۴-۱. محیط منطقه‌ای آسیا - پاسیفیک

منطقه‌ی آسیا- پاسیفیک سومین مرکز قدرت حوزه دریایی است (Montgomery, 1993). این منطقه از کره جنوبی، ژاپن، تایوان، فیلیپین، سنگاپور، مالزی، تایلند، اندونزی، تیمور شرقی و پاپوا گینه‌نو تا استرالیا و نیوزلند امتداد دارد (Ahuja & Tandon, 2010). منطقه به عنوان یک حوزه فضایی در حال گذار، به کانون اصلی محاسبات استراتژیک و اقتصادی در نظام بین‌الملل قرن بیست و یکم تبدیل شده است. اهمیت منطقه به لحاظ اقتصادی و استراتژیک بسیار بالاست. به لحاظ اقتصادی منطقه، شامل اقتصادهای پیشرفته (ژاپن، کره جنوبی)، قدرت‌های نوظهور (چین، هند) و بازارهای در حال رشد آسه آن، میزبان بخش عمده‌ای از تولید و مصرف جهانی است. بعلاوه، تقاطع مسیرهای تجاری به‌ویژه در تنگه‌های استراتژیک مانند مالاکا، سنگاپور و دریای جنوبی چین، برای تأمین انرژی و مواد اولیه کشورهای صنعتی حیاتی است. از این منظر، کنترل یا تضمین امنیت این مسیرها به یک ابزار قدرت مرکانتیلیستی تبدیل شده است.

به لحاظ استراتژیکی تحولات منطقه بازتابی از گذار قدرت از هژمون مسلط (ایالات متحده) به قدرت نوظهور (جمهوری خلق چین) است. در این منطقه، تقابل چین و ایالات متحده نمود بارز تله توکیدیس است. چین با افزایش قدرت اقتصادی و نظامی خود، به دنبال بازتعریف نظم منطقه‌ای است که پس از جنگ جهانی دوم توسط آمریکا تعریف شده است. این امر منجر به تقویت چندقطبی سازی منطقه‌ای

(Regional Multipolarity) شده است، جایی که بازیگرانی نظیر هند و استرالیا سعی در اتخاذ استراتژی‌های تعادل‌سازی یا انحراف دارند. بعلاوه، استراتژی‌های منطقه‌ای مستقیماً با هدف مهار نظامی و استراتژیک چین تعریف شده‌اند. این امر منجر به افزایش هزینه‌های دفاعی و تقویت ائتلاف‌های دفاعی پیمان‌های امنیتی دوجانبه شده است که همگی ساختار امنیتی منطقه را پیچیده می‌سازند. بنابراین، منطقه ژئوپلیتیکی آسیا - پاسیفیک بر مبنای ویژگی‌های اقتصادی، سیاسی و امنیتی آن محل تلاقی سیاست قدرت‌های بزرگی چون ایالات متحده و چین است.

۵. رقابت امریکا و چین در منطقه آسیا- پاسیفیک

ایالات متحده به‌عنوان هژمون جهانی و چین به‌عنوان قدرت نوظهور در منطقه آسیا- پاسیفیک دارای منافع و اهدافی می‌باشند. منطقه آسیا- پاسیفیک دارای قابلیت‌هایی می‌باشد که منجر به رقابت این دو قدرت جهانی در این منطقه می‌شود (He & Li, 2020). از منظر ایالات متحده، پکن در پی هژمونی منطقه‌ای در کوتاه‌مدت و در نهایت هژمونی جهانی است. این امر به‌طور بالقوه می‌تواند موقعیت آمریکا را در سطح منطقه و جهان تهدید نماید؛ بنابراین منطقه‌ی هند و اقیانوس آرام به‌عنوان پویاترین منطقه روی زمین محرک اساسی امنیت و رفاه آینده آمریکا خواهد بود (deSwielande, 2012). راهبرد چین اما برای منطقه‌ی ژئوپلیتیکی آسیا - پاسیفیک مبتنی بر یک مدل چین محور است که شامل گسترش قدرت این کشور، تقویت یکپارچگی منطقه‌ای و وابستگی به آن و رهبری در منطقه است (Zhang, 2024). جدول زیر بیانگر دلایل اهمیت و علاقه این دو کشور در منطقه می‌باشد.

شکل شماره ۱: دلایل اهمیت و علاقه ایالات متحده امریکا و چین به منطقه ژئوپلیتیکی آسیا- پاسیفیک

ایالات متحده امریکا	چین
<ul style="list-style-type: none"> - تضمین آزادی تجارت و کشتیرانی. - امنیت و ثبات متحدان منطقه‌ای خود. - حفظ ائتلاف‌های اقتصادی - حفظ برتری فناوری. - ایجاد ائتلاف‌های چندجانبه. - تقویت نظام‌های لیبرال در برابر مدل اقتدارگرای چین. - حفظ اتحاد‌های گذشته و ایجاد و توسعه پیمان‌ها و همگرایی‌های جدید به‌منظور در انزوا قرار دادن و سد کردن نفوذ چین. 	<ul style="list-style-type: none"> - تأمین امنیت انرژی و منابع. - توسعه ابتکار کمربند و راه. - غلبه بر چالش‌های سرزمینی و سیاسی شامل تایوان، هنگ‌کنگ، ماکائو و... در راستای سیاست چین واحد. - تقویت سازمان‌های منطقه‌ای با محوریت چین. - استفاده از سرمایه‌گذاری‌ها برای ایجاد وابستگی اقتصادی متقابل و گسترش نفوذ در جنوب شرق آسیا. - تلاش برای ایجاد نظمی چندقطبی یا تک‌قطبی تحت رهبری چین در آسیا

<p>- مقابله با مهار آمریکا. - قلمروسازی دریایی در آب‌های دریای جنوبی چین به‌منظور بهره‌برداری از منابع انرژی و محدود کردن مانور ایالات‌متحده.</p>	<p>- مقابله با گسترش نظامی‌گری چین. - حفظ دسترسی به اقیانوس آرام</p>
---	--

منبع: نگارندگان

۶. راهبردهای آمریکا در راستای مقابله بانفوذ چین در منطقه‌ی آسیا - پاسیفیک

آمریکا در منطقه آسیا- پاسیفیک با توجه به نگرش موازنه فراساحلی از مجموعه‌ای از راهبردها برای مواجهه بانفوذ منطقه‌ای چین از یاری‌گرفتن از رژیم‌های بین‌المللی گرفته تا تلاش برای ممانعت از نفوذ این کشور با ابزار تهدید بهره می‌برد. در زیر بدان‌ها پرداخته شده است.

۶-۱. راهبردهای دفاعی و ائتلاف‌محوری

سیاست دفاعی آمریکا در این منطقه به طور فزاینده‌ای بر اصل «همکاری در برابر رقابت» استوار شده است. این رویکرد مبتنی بر تقویت پیوندهای امنیتی دوجانبه و چندجانبه است، زیرا ایالات متحده نمی‌تواند به تنهایی بار بازدارندگی در یک منطقه وسیع را بر دوش بکشد. بنابراین نوآوری در ائتلاف‌ها تبدیل به یک راهبرد اساسی برای آمریکا در منطقه آسیا- پاسیفیک می‌شود و در شکل آکوس و آکود نمایان می‌شود (Chauhdry et al., 2025).

الف) آکوس: تشکیل AUKUS (ائتلاف امنیتی میان استرالیا، بریتانیا و ایالات متحده) به عنوان یک بلوک فناوری-دفاعی سطح بالا، نمادی از تعهد آمریکا به اشتراک‌گذاری دارایی‌های استراتژیک است. تمرکز اولیه این پیمان بر انتقال فناوری ساخت زیردریایی‌های هسته‌ای پیشرفته به استرالیا است که بازدارندگی در برابر ادعاهای سرزمینی چین در دریای جنوبی چین را هدف قرار داده است. آکوس به عنوان یک سازوکار سخت‌افزاری، نشان‌دهنده تعمیق یکپارچگی نظامی میان کشورهای کلیدی است (Cheema, 2021).

ب) کوآد: گروه چهارجانبه کوآد با محوریت ایالات متحده، ژاپن، هند و استرالیا، نقش دیپلماتیک مهمی در ایجاد یک جبهه متحد در برابر نفوذ منطقه‌ای چین ایفا می‌کند. برخلاف آکوس، این گروه بیشتر بر زمینه‌های غیرنظامی مانند امنیت سایبری، واکسن‌سازی و زیرساخت‌های انعطاف‌پذیر تمرکز دارد. این گروه از طریق پروژه‌های مرتبط با زیرساخت‌های انعطاف‌پذیر، بر مقابله با نفوذ اقتصادی چین تمرکز دارد و یک لایه دیپلماتیک مکمل برای اقدامات سخت‌افزاری فراهم می‌آورد (Wang, 2016).

۲-۶. راهبردهای اقتصادی

ایالات متحده برای مقابله با نفوذ اقتصادی چین که اغلب با شرایط اعتباری سخت و عدم شفافیت همراه است، بر ارائه جایگزین‌های ساختاری با کیفیت بالاتر تمرکز کرده است. این بخش از راهبرد، مستقیماً با مدل اقتصادی چین، به‌ویژه طرح «کمربند و راه (BRI)، رقابت می‌کند. دو راهبرد اساسی در حوزه اقتصادی بازسازی جهانی بهتر و کاهش ریسک زنجیره تأمین می‌باشد (Khan & Khan, 2022).

الف) بازسازی جهانی بهتر (B3W): پیمان‌های آکوس و کوآد ابزارهای ژئواستراتژیکی و نظامی امریکا برای مقابله با چین هستند. درحالی‌که ابتکار یک کمربند یک جاده مهم‌ترین راهبرد ژئواکونومیکی پکن برای به چالش کشیدن امریکا در جهان است. یا به عبارتی بین نیروهای تهدیدکننده و بازدارنده یک فاصله استراتژیک وجود دارد. این شکاف بود که دولت بایدن را مجبور به راه‌اندازی نیروی متقابل ژئواکونومیکی علیه چین کرد: طرح جهان را بهتر بسازید (بازسازی جهان بهتر) یا (b3w) که در اجلاس سران جی هفت در انگلیس اعلام شد. این یک ابتکار مثبت برای برآوردن نیازهای زیرساختی کشورهای با درآمد پایین و متوسط است. در این پروژه ایالات متحده و سایر شرکای همفکر خود در قالب گروه جی هفت در بسیج سرمایه بخش خصوصی در چهار حوزه اقلیمی، امنیت بهداشت و سلامت، فناوری دیجیتال و برابری جنسیتی اقدام خواهند کرد. این طرح از نظر وسعت و قلمرو در مقیاس جهانی خواهد بود و از آمریکای لاتین و کارائیب گرفته تا آفریقا و اقیانوس هند-آرام را تحت پوشش قرار می‌دهد (Ghadery, 2024: 73).

ب) کاهش ریسک زنجیره تأمین: یک جنبه حیاتی از راهبرد اقتصادی، تلاش برای کاهش وابستگی متمرکز به چین در بخش‌های حیاتی است. این امر از طریق حمایت از تولید داخلی و تشویق دوستان به «تأمین کالا از منابع مورد اعتماد» دنبال می‌شود. این استراتژی به دنبال ایجاد شبکه‌های زنجیره تأمین انعطاف‌پذیر است که در صورت بروز تنش‌های ژئوپلیتیکی، دچار اختلال نشوند. کاهش وابستگی به چین در حوزه‌هایی مانند نیمه‌هادی‌ها و مواد معدنی حیاتی، یک الزام امنیتی مدرن تلقی می‌شود (Chopra, S., & Sodhi, 2014).

۳-۶. برتری فناوری و کنترل صادرات

در یک بازی بلندمدت، کنترل جریان دانش و فناوری‌های آینده‌ساز حیاتی است. راهبرد آمریکا شامل محدودیت‌های هدفمند بر دسترسی چین به پیشرفته‌ترین ابزارهای ساخت تراشه و هوش مصنوعی است (Klaus, 2003). این اقدامات عمدتاً از طریق مجوزهای صادراتی اعمال شده‌اند و هدفشان کند کردن پیشرفت نظامی و فناوری چین است. این محدودیت‌ها نه تنها از نظر نظامی، بلکه برای حفظ مزیت رقابتی شرکت‌های آمریکایی در سطح جهانی ضروری تلقی می‌شوند. کنترل بر فناوری‌های حیاتی مانند لیتوگرافی پیشرفته، تضمین می‌کند که شکاف فناوری میان دو کشور حفظ شود.

۷. راهبردهای چین در منطقه آسیا- پاسیفیک

چین در منطقه آسیا- پاسیفیک با توجه به منافع و اهداف خود و همچنین با تمرکز بر محدودیت‌های قدرتی و فرصت‌هایی محیطی از مجموعه‌ای از راهبردها بهره می‌برد. در زیر به آن‌ها پرداخته می‌شود.

الف) چین و خیزش برای هژمون شدن در محیط بین‌الملل: طی سی سال گذشته چین از یک بازیگر حاشیه‌ای به بزرگ‌ترین شریک تجاری برای بسیاری از کشورهای نظام بین‌الملل تبدیل شده است. چین برای کسب قدرت امروزی خود در عرصه‌های مختلف هسته‌ای، فضایی، نظامی، اقتصادی و تجاری و دریایی طی سالیان متمادی یک حرکت آرام را به‌صورت همه‌جانبه پیموده و جلوه امروزی قدرت این کشور که همچنان نیز در حال تقویت شدن است، حاصل حرکت مداوم و تدریجی این کشور می‌باشد. آکادمی علوم اجتماعی شانگهای گزارشی را منتشر کرده که بر اساس این گزارش چین یک برنامه سه مرحله‌ای را برای تبدیل شدن به یک قدرت هژمون دریایی در دستور دارد. مرحله اول (راهبرد کوتاه‌مدت از ۲۰۲۰-۲۰۱۲) باهدف ممانعت از افزایش و شدت گرفتن موضوعات تنش‌زا در حوزه دریایی و تلاش برای حل‌وفصل مسالمت‌آمیز مناقشات دریایی است. مرحله دوم (راهبرد میان‌مدت از ۲۰۴۰ - ۲۰۲۱)، چین خواهد کوشید تا به یک قدرت بزرگ منطقه‌ای در توسعه منابع دریایی تبدیل شود. برای دستیابی به این هدف، چین بران است تا به تدریج حاکمیت خود را بر جزایر و صخره‌های موردادعا که اکنون تحت کنترل غیرقانونی سایر کشورها هستند، مسلط گردد. مرحله سوم (راهبرد بلندمدت از ۲۰۵۰-۲۰۴۱)، هدف چین تجهیز زیرساخت‌های لازم برای توسعه بهره‌برداری از منابع دریایی مدنظر است. از مؤلفه‌های اصلی قدرتمندی چین می‌توان دریافت که چین

به تدریج از مرحله کسب قدرت به نمایش و اعمال قدرت در سطوح مختلف روی آورده است (Karami and Shah Mohamadi, 2019: 139-145).

ب) چین و گشایش محیطی با ابتکار کمربند - جاده (راه ابریشم نوین)

شی جی پینگ رئیس‌جمهور چین در راستای تحقق سیاست‌های خود که از آن با عناوین (تولد مجدد و نو شدن) یاد می‌شود، ابتکار کمربند - راه را به‌عنوان طلایه دار سیاست خارجی خود مطرح کرده که بر مبنای ایده‌ی رویای چین در سیاست داخلی این کشور استوار است. به تعبیر دیگر دو ابتکار (کمربند - راه) و (رویای چین) مکمل یکدیگر هستند که به موازات هم در عرصه سیاست داخلی و خارجی چین قرار دادند. راه ابریشم نوین دربردارنده دو مسیر تجاری کمربند اقتصادی راه ابریشم و راه ابریشم دریایی است. مسیر زمینی یا همان کمربند راه ابریشم نوین، در پی پیوند اروپای توسعه‌یافته با آسیای درحال توسعه خواهد بود. کمربند راه ابریشم نوین دربردارنده دالان‌هایی است که تاکنون شش مورد آن در مرحله طراحی یا در دست‌ساخت هستند: ۱ - دالان اقتصادی چین - مغولستان - روسیه. ۲ - دالان اقتصادی پل زمینی اوراسیای نوین. ۳ - دالان اقتصادی چین - آسیای میانه - آسیای غربی. ۴ - دالان اقتصادی چین - پاکستان. ۵ - دالان اقتصادی شبه‌جزیره هند و چین. ۶ - دالان اقتصادی بنگلادش - چین - هند - میانمار. پکن به دنبال احداث خط آهن سریع‌السیر است تا قدرت کشور را از کرانه شرقی به اوراسیا انتقال داده تا در صورت بروز مشکلات دریایی دیواره دفاعی قاره‌ای در اختیار داشته و از این طریق از برتری دریایی آمریکا بکاهد (Raeisi nezhad and Nemat Por, 2024: 16).

خطوط کلی جاده ابریشم دریایی نیز دربرگیرنده دو مسیر است: اول سواحل چین - دریای جنوبی چین - اقیانوس هند - دریای مدیترانه. دوم سواحل چین - دریای جنوبی چین - جنوب منطقه اقیانوسیه. اتصالات فرعی و انشعابات این دو مسیر کلی در اقیانوسیه، محدوده بسیار گسترده و قابل توجهی را در برمی‌گیرد. چین با توسل به ابتکارهایی مؤثر برای تعریف نقش خود در محیط بین‌الملل کوشیده، تا بتواند پیش از تحقق حصار غربی با همراهی برخی همسایگان امکان‌های جدیدی برای گسترش تجارت و حضور و نفوذ منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای فراهم نماید (Karami and Shah Mohamadi, 2019: 150-155).

۸. دومینوی رقابتی آمریکا و چین در یک دهه اخیر در محیط بین‌الملل (موازنه فراساحلی):

الف) آمریکا و چرخش به سوی آسیا - پاسیفیک: باراک اوباما در اواخر سال ۲۰۱۱ میلادی اعلام کرد که قصد دارد منطقه آسیا-پاسیفیک را به اولویت سیاست خارجی خود تبدیل و توجه بیشتری به آن معطوف کند. با وجود مخالفت راهبر دست‌های آمریکایی همچون آمیتای اتزیونی که چرخش به سوی آسیا را زود می‌دید و رابرت اس. راس که این راهبرد را تسریع‌کننده پرخاشگری چین و بی‌ثباتی منطقه‌ای و کاهش گر همکاری میان پکن و واشینگتن می‌دانست، این راهبرد از یک سو با مشارکت دادن چین در تجارت جهانی و نهادهای بین‌المللی، تلاش می‌کرد تا پکن را درگیر حفظ نظم پرسود اقتصادی کرده و از سوی دیگر با مهار نظامی آن از طریق نهادهای منطقه‌ای، این کشور را از به چالش کشیدن وضعیت موجود و تلاش برای کاربرد زور دلسرد کند (Raecisi nezhad and Nemat Por, 2024: 10). لذا موازنه سازی ایالات متحده با راهبرد چرخش به سوی آسیا - پاسیفیک به گونه‌ای فزاینده بر روابط این کشور و چین سایه افکند. از نظر پکن نگرانی عمیق آمریکا از خیزش چین و عزم راسخش برای مهار نفوذ گسترده پکن، در حوزه‌های اقتصادی (با بنیان گذاشتن طرح شراکت ترنس-پاسیفیک برای هدایت ادغام اقتصادی منطقه با محوریت آمریکا و بدون چین) و سیاسی (با پیمان نظامی و سیاسی کوآد با کشورهای آسیای شرقی و اقیانوسیه) و هنجاری (با تکیه بر حقوق بشر علیه چین) دیده می‌شود.

ب) چین و پیش به سوی غرب: راهبرد چین برای مقابله با راهبرد ایالات متحده (چرخش به سوی آسیا)، راهبرد «پیش به سوی غرب» بود. منظور از غرب، غرب جغرافیایی، اوراسیا و آسیای غربی بوده است. طراح این راهبرد، وانگ جی سی رئیس دانشکده مطالعات بین‌المللی دانشگاه پکن است. منطق بنیادین راهبرد پیشنهادی وانگ نمایانگر تلاش چین برای رهایی از وضعیت پیچیده‌اش در شرق آسیا بود. عوامل مختلفی در اتخاذ این راهبرد نقش داشتند از جمله اینکه: اولاً راهبرد وانگ سودای کنار گذاشتن شرق آسیا را ندارد، بلکه به دنبال تمرکز بر مناطقی خاص و رای شرق آسیا می‌باشد. دوما نیاز روزافزون چین به انرژی، به گونه‌ای که زیربنای این راهبرد ژئوپلیتیک انرژی است. سوماً این راهبرد نه تنها روابط اقتصادی و فرهنگی را با کشورهای غرب چین تسهیل می‌کند، بلکه در داخل کشور نیز سبب تسریع راه‌اندازی سیاست توسعه بزرگ غربی می‌شود. چهارماً شباهت تجارب تاریخی اقتصادی میان چین و خاورمیانه است. اقتصاد آسیای غربی، برخلاف فناوری پیشرفته و اقتصاد مبتنی بر نوآوری ایالات متحده، بیشتر شبیه چین است. نهایتاً راه ابریشم نوین تلاشی برای خنثی کردن راهبرد آمریکایی چرخش به سوی آسیا از

طریق بازگشت به ریشه‌های خود به‌عنوان قدرت قاره‌ای است. با این راهبرد چین یک منطقه وسیع جغرافیایی را به‌عنوان جایگزین برای شرق آسیا فراهم می‌کند. لذا رگه‌هایی پررنگ از تفکر مائو تسه تونگ را می‌توان در راهبرد پیش به‌سوی غرب وانگ دید. مائو زمانی گفته بود جایی که دشمن پیش روی کند، ما عقب‌نشینی می‌کنیم. آنجا که دشمن عقب‌نشینی کند، ما آن را تعقیب می‌کنیم. راه ابریشم نوین را می‌باید مولود چنین تفکری دید (Raeisi nezhad and Nemat Por, 2024: 14).

نتیجه‌گیری

محیط بین‌الملل همواره عرصه‌ی تقابل و کنش قدرت‌های بزرگ بوده است. روابط میان دو کشور چین و ایالات‌متحده آمریکا به دلیل اهمیت، گستردگی و پیچیدگی آن در طیفی از همکاری و رقابت راهبردی بوده و همواره به یکی از این دو سمت طیف گرایش داشته است. بعد از فروپاشی نظام دوقطبی و پایان جنگ سرد، این ایالات‌متحده بود که خود را سرمدار توزیع قدرت در محیط بین‌الملل می‌دید، اما در هزاره جدید و بخصوص یک دهه اخیر بنیان‌های هژمونی ایالات‌متحده در سیستم بین‌الملل به لرزه افتاده و قدرت‌های نوظهوری در عرصه‌ی سیستم سر برآورده‌اند که مهم‌ترین آن‌ها کشور چین است. برآیند داده‌های این پژوهش مؤید این مطالب است که آمریکا در آسیا - پاسیفیک سعی در محدودیت نفوذ چین و چالش برای آن کشور در آن منطقه دارد. چین نیز با راهبرد متفاوت سعی در ورود به مناطق مختلف حیاتی آمریکا و متحدانش دارد تا از این طریق زنجیره‌ی محاصره آمریکا و متحدانش را در اطراف خود بگسلد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که آسیا - پاسیفیک کانون تمرکز سرمایه و فناوری است و پویاترین اقتصاد جهان با بالاترین رشد را دارد. لذا بر طبق الگوواره‌های ژئواستراتژیک آمریکا به‌عنوان هژمون در نظام ژئوپلیتیک جهانی از بروز یک قدرت هژمون دیگر (چین) در محیط واهمه داشته و با قلمرو سازی ژئوپلیتیکی سعی دارد که این پیشروی را محدود کند. فضای ژئوپلیتیکی آسیا - پاسیفیک برای چین اهمیت ژئوپلیتیکی، ژئواستراتژیکی و ژئواکونومیکی داشته و در واقع این منطقه به‌مثابه پاشنه آشیل چین عمل می‌کند. لذا کلان‌روندهای راهبردی آمریکا در محیط منطقه‌ای آسیا - پاسیفیک با اتخاذ راهبرد موازنه فراساحلی از طریق مؤلفه‌هایی همچون ائتلاف و موازنه سازی، کوآد، اکوس و بازسازی جهانی بهتر B3W طرح‌ریزی شده است. در مقابل عکس‌العمل چین برای پیشبرد راهبرد خود به‌طور خلاصه خیزش برای هژمون شدن و گشایش محیطی از طریق ابتکار کمربند - جاده و راه ابریشم نوین می‌باشد

References

- Akrami, Taha and Mohammadi Ramezani, Mustafa. (2024). A study of the strategic competition between America and China, a case study of the West Asian region. *Middle East Studies*, Spring, 31 (1), (serial 115), pp. 18-1. (In Persian).
- Anaei, Abolfazal. (2024). China in the hegemonic relations of the post - American world system. *Strategic Politics Research*, Summer, 13 (49), pp. 236-195. (In Persian).
- Brands, H. (2015). The limits of offshore balancing.
- Brooks, S. G., & Wohlforth, W. C. (2005). International relations theory and the case against unilateralism. *Perspectives on Politics*, 3(3), 509-524.
- Caverley, J. D. (2007). United States hegemony and the new economics of defense. *Security studies*, 16(4), 598-614.
- Chauhdry, K. T., Aqib, S., & Wassan, I. A. (2025). Geopolitics of the Indo-Pacific: Strategic Competition, Alliances, and Regional Security. *Research Journal for Social Affairs*, 3(5), 503-520
- Cheema, S. A. (2021). AUKUS. *CISS Insight Journal*, 9(2), P86-101.
- Chopra, S., & Sodhi, M. (2014). Reducing the risk of supply chain disruptions. *MIT Sloan management review*, 55(3), 73-80.
- Deng, X., Liang, L., Wu, F., Wang, Z., & He, S. (2022). A review of the balance of regional development in China from the perspective of development geography. *Journal of Geographical Sciences*, 32(1), 3-22.
- deSwiellande, T. S. (2012). The reassertion of the United States in the Asia-Pacific region. *The US Army War College Quarterly: Parameters*, 42(1), 14.
- Dongxiao, C., Liuqiang, S., Guoxing, W., Yu, Y., & Yanliang, L. (2021). China-US strategic collaboration: Four cases and their lessons. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 7(01), 13-60.
- Ethier, W. J. (2002). Unilateralism in a multilateral world. *The Economic Journal*, 112(479), 266-292.
- Faraji, Mohammad Reza. (2024). Complexity and Order of Regions; Orderly Transition of Regions in the Complex International System. *World Politics*, 13 (3), (serial 49), pp. 174-151. (In Persian).
- Gohari Moghadam, Abuzar and Hazrati Razlighi, Mohammad Amin. (2019). The Prospects of the Possible Strategy of the United States in West Asia and Its Political Requirements. *Strategic Studies of Public Policy*, Special Issue, 12, pp. 153-128. (In Persian).
- He, K., & Li, M. (2020). Understanding the dynamics of the Indo-Pacific: US-China strategic competition, regional actors, and beyond. *International Affairs*, 96(1), 1-7.
- Hillman, J. E. (2020). *The emperor's new road: China and the project of the century*. Yale University Press.

- Karami, Jahangir and Shahmohammadi, Persia. (2019). Hegemony, Geopolitics and China-US Relations. *Central Asia and the Caucasus*, Spring, 105, pp. 160-133. (In Persain).
- Khan, A., & Khan, S. N. (2022). BRI vs. B3W: A rivalry for economic hegemony: An archival research. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 61(1), 31-44.
- Klaus, M. D. (2003). Dual-use free trade agreements: The contemporary alternative to high-tech export controls. *Denv. J. Int'l L. & Pol'y*, 32, 105.
- Mearsheimer, J. J., & Walt, S. M. (2016). The case for offshore balancing. *Foreign Affairs*, 95(4), 22.
- Mearsheimer, John J., Stephen M. Walt (2016) "The Case for Offshore Balancing: A Superior U.S. Grand Strategy", *Foreign Affairs*, July/August 2016, in: <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2016-06-13>.
- Miller, T. (2019). *China's Asian dream: Empire building along the new silk road*. Bloomsbury Publishing.
- Montgomery, J. D. (1993). The Asia-Pacific as an environmental region. *The Journal of Developing Areas*, 28(1), 3-12.
- Moyer, J. D., Meisel, C. J., Matthews, A. S., Bohl, D., & Burrows, M. J. (2021). *China-US Competition: Measuring Global Influence*. Available at SSRN 3941475.
- Qaderi Hojat, Mustafa and Ahmadi Dazav-e-Emami, Farzad. (2024). Geopolitical Foundations of US-China Competition in the Asia-Pacific. *World Politics*, Summer, 13 (2), (serial 48), pp. 81-53. (In Persain).
- Raisi Nejad, Arash and Nematpour, Ali. (2024). Dragon in the desert: America and China competition in the Arab countries of the Middle East. *Middle East Studies*, Spring, 31 (1), (serial 115), pp. 31-1. (In Persain).
- Research Center of the Islamic Consultative Assembly - Deputy for Political and Legal Research, Office of Political Studies. (2019). The changing position of West Asia in US strategic documents and its consequences on Iran's national security. *Khordad*, Subject Code 260, Serial No. 16478.
- Talebi, Abbasali. (2024). An Evaluation of the United States' Middle East Policies in the Middle East with a Focus on the Biden Administration. *Foreign Policy*, Summer, 38 (2), pp. 144-123. (In Persain).
- Wang, Y. (2016). *Belt and road initiative: What will China offer the world in its rise*. New World Press.
- Zhang, J. (2024). China's Perspective. Further ASEAN-China Cooperation for Joint Prosperity: Envisioning ACFTA 3.0 in the Digital Era, 225.
- Zwolensky, T. S. (2010). *Deployment Logistics and the Impact of Seabasing: An Army Perspective*.